

Ons wandelrondje

Noten in eikenschors

Als je, zoals mij overkwam eind september j.l., van de ene op de andere dag compleet doof wordt moet je naast het emotioneel verwerken van die ramp samen met de jouwen - in dit geval mijn echtgenote - ook een ander levensritme vinden. Een van de dingen die we gevonden hebben is het vrij frequent wandelen in de directe omgeving en soms verder weg. Als weer en werk het maar enigszins toelaten - we komen op een gemiddelde van 2 keer per week - lopen we vanuit ons huis in Hoevelaken een rondje van 1 tot 1,5 uur. Over die wandelingen maak ik aantekeningen en op grond daarvan zal ik een rubriek verzorgen in Oase, zeker voor een jaar, wellicht langer.

Eerst een korte schets van het gebied waarin we wandelen. Het dorp Hoevelaken ligt in het noordelijk deel van de Gelderse Vallei. De omgeving wordt gekenmerkt door dekzandruggen en laagtes daartussen die vroeger levend veen bevatten. Ten noorden van het dorp ligt een langgerekte dekzandrug, met de naam Veenwal, die het dorp afschermt tegen het Hoevelakense Veen, dat weer grenst aan het Nijkerker Veen. Beide op enkele zeer kleine restjes na volkomen ontgonnen. En dan te bedenken dat met name het Nijkerkerveen tot in de jaren 50 van de vorige eeuw een botanisch paradijs was, getuige artikelen in 'Kruipnieuws', het blaadje van de plantensociologische werkgroep van de NJN (zie 'Plantengroei in enkele Nederlandse Landschappen', onder redactie van Joop Smittenberg, Amsterdam, 1973). Verder stromen er van Oost naar West diverse beken langs en door het dorp, komend vanaf de stuwwal van de Veluwe en uit kwelgebieden aan de voet daarvan en alle behorend tot het stroomgebied van de Eem. Heel weinig mensen uit Hoevelaken beseffen dat er drie beken door het dorp stromen, ten dele door de waterbergingsvijvers. Er zijn nog resten van enkele oude kerkpaden, die voor een deel echter door de boeren bij hun land getrokken zijn en dus doodlopen.

De ontginning van het gebied startte vanaf de Veenwal, zowel in zuidelijke richting, waar het dorp ontstond, als naar het Noorden. Het is een slagenlandschap, met smalle en lange kavels, met hier en daar nog resten van houtsingels van Zwarte Els en Knotwilgen. In de bebouwde kom is op enkele plekken geprobeerd iets van het oorspronkelijke slagenlandschap zichtbaar te maken, door een paar rijen knotwilgen of elzen. Een deel van dat slagenlandschap - achter en rondom Huis Hoevelaken - werd beplant met bos, met vlakbij het huis

enkele grote waterpartijen. Het bos is nu een hoog opgaand bos, met vooral Zomereiken en Beuken en op enkele natte stukken Elzenbroekbos. Tot zover globaal over het gebied.

Ons rondje omvat een klein stukje door de bebouwde kom, dan een niet verhard landweggetje dat in het dorp uitkomt en een van bovengenoemde beken kruist, vervolgens een pad dat over de in het landschap duidelijk zichtbare Veenwal loopt, een rondje Hoevelakense Bos en dan weer langs een andere route door de bebouwde

kom terug. Het grootste deel van de route is steeds gelijk, maar in het bos zijn er enkele varianten, met name een extra lus die de hele route langer maakt. De afgelopen maanden hebben we bepaalde stukken van deze route meer gelopen dan in de bijna 20 jaar dat we hier nu wonen.

Een van de effecten van zo'n min of meer vaste ronde is dat je meer ziet. In november zag ik opeens in de spleten van de schors van een paar wat oudere eiken enkele kleinere eikels zitten, waarvan sommige leeggepikt waren. Duidelijk werk van vogels, maar welke? Dit had ik nog nooit gezien, wel natuurlijk

'spechtensmidse', bij veel lezers waarschijnlijk bekend: soms vind je in het bos een heleboel denappels op de grond bij elkaar, waaraan je kunt zien dat de zaden er uitgepikt zijn; het werk van Grote bonte spechten, die de kegels in een spleet of in de vork van een tak klemmen, met hun borst er tegenaan en ze dan leegpikken en voorts naar beneden gooien.

In dit geval waren er nauwelijks schillen en andere resten in de buurt te vinden. Inmiddels hebben we meer bomen gezien met zulke eikels in de schorsspleten, maar ook met hazelnoten, pitten ter grootte van een kersenspit, een halve leeggegeten walnoot en vooral veel beukenootjes - complete vruchten en alleen nootjes. In de Elseviers Diersporengids (Bang/ Dahlström) vond ik de aanwijzing dat hier waarschijnlijk Boomklevers aan het werk geweest zijn, die dit als wintervoorraad op deze manier verbergen. Een bepaalde plek wordt maar een keer gebruikt en ze vergeten ook vaak de plaatsen. Boomklevers genoeg in een oud bos zoals het Hoevelakense Bos. Ik ga verder op dit verschijnsel letten, foto's ervan maken, etc. En je let ook meer op patronen in de schors van eiken: zou dit een goede eik daarvoor zijn? Je gaat bij wijze van spreken eiken bekijken door de ogen van een Boomklever.

Kees Both

